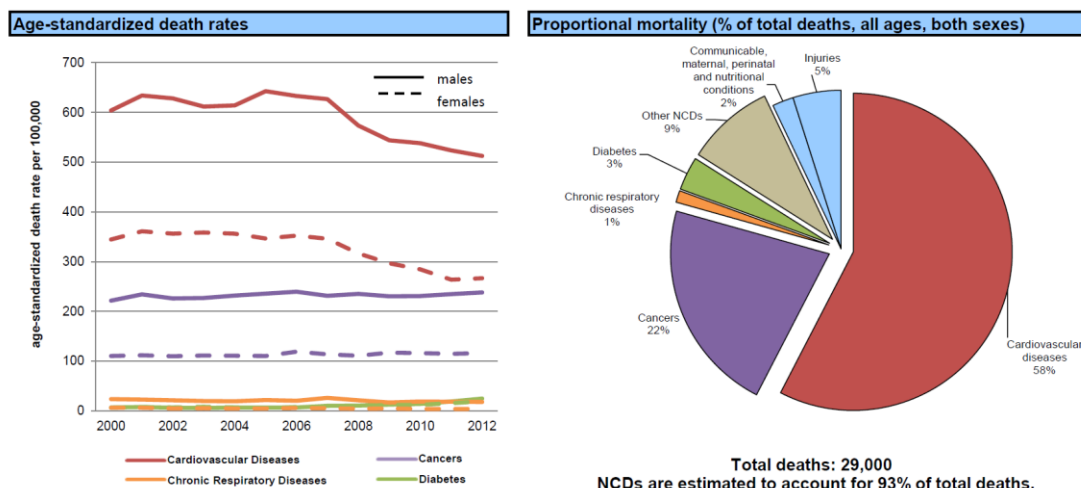
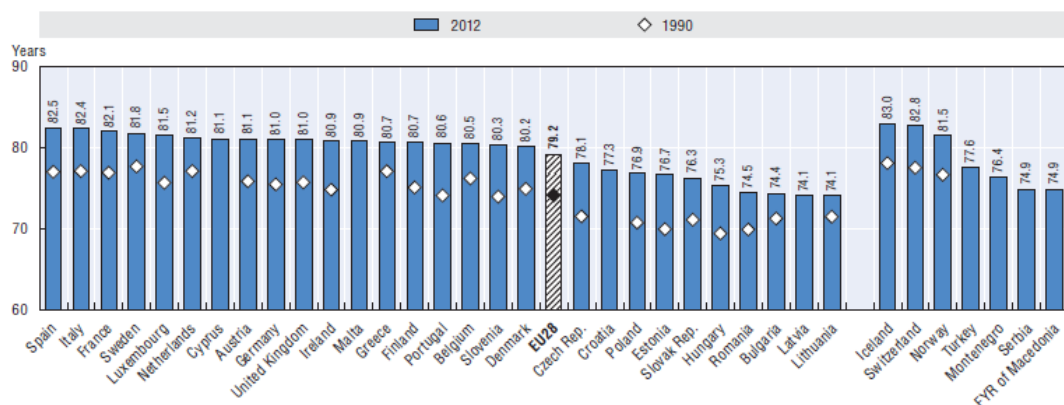

1. attēls

Age-standardized death rates	Pēc vecuma standartizēti mirstības rādītāji
age-standardized death rate per 100,000	Pēc vecuma standartizēts mirstības rādītājs uz 100 000 iedzīvotājiem
males	vīrieši
females	sievietes
Cardiovascular Diseases	Sirds un asinsvadu slimības
Chronic Respiratory diseases	Hroniskas elpceļu slimības
Cancers	Onkoloģiskas slimības
Diabetes	Diabēts
Proportional mortality (% of total deaths, all ages, both sexes)	Proporcionālā mirstība (% no kopējās mirstības, visas vecuma grupas, abi dzimumi)
Injuries	Traumas
Communicable, maternal, perinatal and nutritional conditions	Infekcijas slimības, mātes veselība, perinatālais periods un ar uzturu saistītas slimības
Other NCDs	Citas NIS
Diabetes	Diabēts
Chronic respiratory diseases	Hroniskas elpceļu slimības
Cancers	Onkoloģiskas slimības
Cardiovascular diseases	Sirds un asinsvadu slimības
Total deaths: 29,000	Kopējā mirstība: 29 000
NCDs are estimated to account for 93% of total deaths.	Pēc aplēsēm NIS izraisa 93% no kopējās mirstības.

1.1.1. Life expectancy at birth, 1990 and 2012

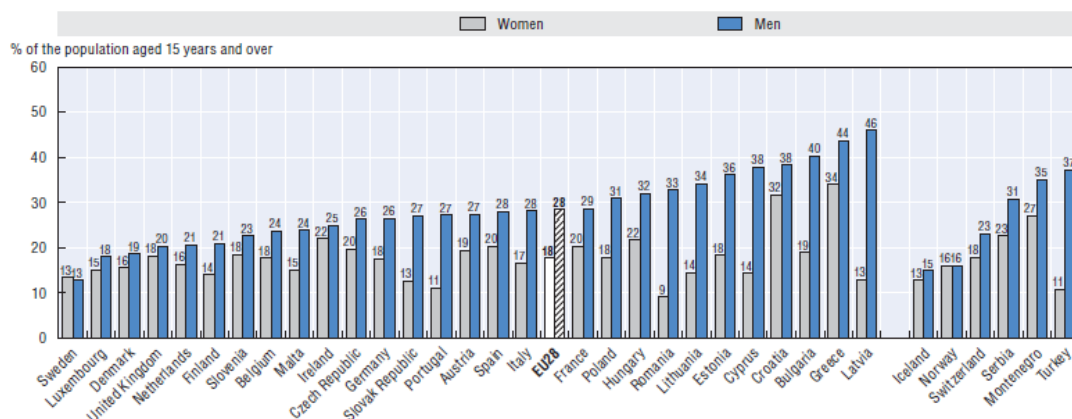

Source: Eurostat Statistics Database completed with data from OECD Health Statistics 2014, <http://dx.doi.org/10.1787/health-data-en>.

Life expectancy at birth, 1990 un 2012	Jaundzimušo paredzamais vidējais mūža ilgums, 1990. un 2012. g.
Years	Gadi
Spain	Spānija
Italy	Itālija
France	Francija
Sweden	Zviedrija
Luxembourg	Luksemburga
Netherlands	Nīderlande
Cyprus	Kipra
Austria	Austrija
Germany	Vācija
United Kingdom	Apvienotā Karaliste
Ireland	Īrija
Malta	Malta
Greece	Grieķija
Finland	Somija
Portugal	Portugāle
Belgium	Beļģija
Slovenia	Slovēnija
Denmark	Dānija
EU28	ES28
Czech Republic	Čehija
Croatia	Horvātija
Poland	Polija
Estonia	Igaunija
Slovak Republic	Slovākija
Hungary	Ungārija
Romania	Rumānija
Bulgaria	Bulgārija
Latvia	Latvija
Lithuania	Lietuva
Iceland	Islande
Switzerland	Šveice
Norway	Norvēģija
Turkey	Turcija

Montenegro	Melnkalne
Serbia	Serbija
FYR of Macedonia	BDR Maķedonija
Source: Eurostat Statistics Database completed with the data from OECD Health Statistics 2014, http://dx.doi.org/10.1787/health-data-en .	Avots: "Eurostat" Statistikas datu bāze, kas papildināta ar datiem no ESAO 2014. gada Veselības statistikas datu bāzes, http://dx.doi.org/10.1787/health-data-en .

2.1.2. Gender gap in smoking rates, 2012 (or nearest year)

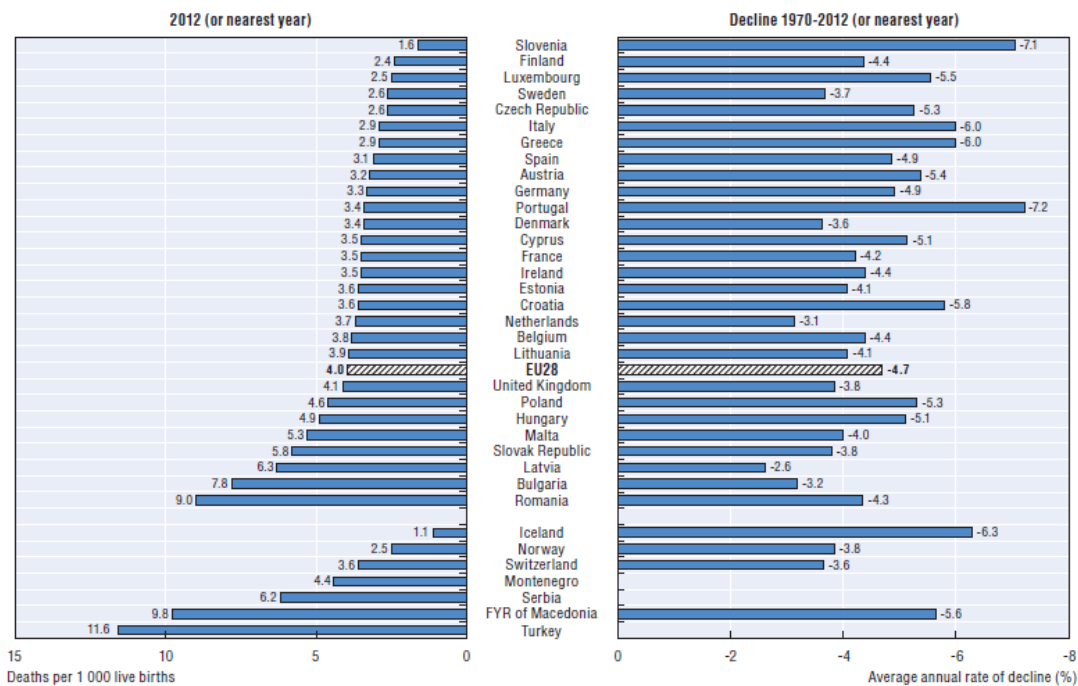

Source: OECD Health Statistics 2014, <http://dx.doi.org/10.1787/health-data-en> completed with Eurostat Database (EHIS) and WHO Europe Health for All Database.

Gender gap in smoking rates, 2012 (or nearest year)	Smēķēšanas izplatības atšķirības dzimumu griezumā, 2012. g. (vai tuvākais gads)
Women	Sievietes
Men	Vīrieši
% of the population aged 15 and over	15 gadus vecu un vecāku iedzīvotāju procentuālais īpatsvars
Sweden	Zviedrija
Luxembourg	Luksemburga
Denmark	Dānija
United Kingdom	Apvienotā Karaliste
Netherlands	Nīderlande
Finland	Somija
Slovenia	Slovēnija
Belgium	Beļģija
Malta	Malta
Ireland	Īrija
Czech Republic	Čehija
Germany	Vācija
Slovak Republic	Slovākija
Portugal	Portugāle
Austria	Austrija
Spain	Spānija
Italy	Itālija
EU28	ES28
France	Francija
Poland	Polija
Hungary	Ungārija
Romania	Rumānija
Lithuania	Lietuva
Estonia	Igaunija
Cyprus	Kipra
Croatia	Horvātija
Bulgaria	Bulgārija
Greece	Grieķija
Latvia	Latvija

Iceland	Islande
Norway	Norvēģija
Switzerland	Šveice
Serbia	Serbija
Montenegro	Melnkalne
Turkey	Turcija
Source: OECD Health Statistics 2014 http://dx.doi.org/10.1787/health-data-en completed with EUROSTAT Database (EHIS) and WHO Europe Health for All Database.	Avots: ESAO 2014. gada Veselības statistikas datu bāze http://dx.doi.org/10.1787/health-data-en , kas papildināta ar EUROSTAT datu bāzi (EHIS) un PVO Eiropas Reģiona "Health for All" datu bāzi.

1.8.1. Infant mortality rates, 2012 and decline 1970-2012

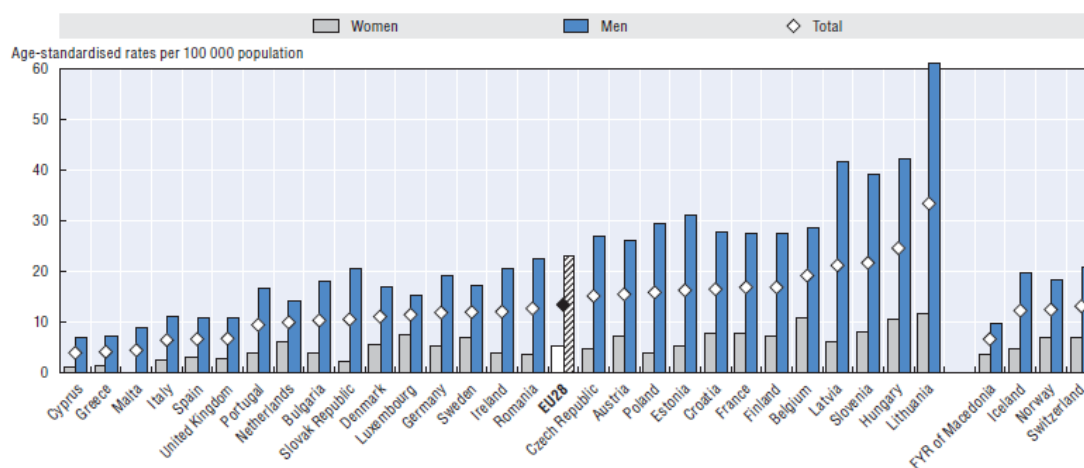

Source: Eurostat Statistics Database.

Infant mortality rates, 2012 and decline 1970-2012	Zīdaiņu mirstība, 2012. g. un samazinājums no 1970. – 2012. g.
2012 (or nearest year)	2012. g. (vai tuvākais gads)
Decline 1970-2012 (or nearest year)	Samazinājums 1970. – 2012. g. (vai tuvākais gads)
Slovenia	Slovēnija
Finland	Somija
Luxembourg	Luksemburga
Sweden	Zviedrija
Czech Republic	Čehija
Italy	Itālija
Greece	Grieķija
Spain	Spānija
Austria	Austrija
Germany	Vācija
Portugal	Portugāle
Denmark	Dānija
Cyprus	Kipra
France	Francija
Ireland	Īrija
Estonia	Igaunija
Croatia	Horvātija
Netherlands	Nīderlande
Belgium	Beļģija
Lithuania	Lietuva
EU28	ES28
United Kingdom	Apvienotā Karaliste
Poland	Polija
Hungary	Ungārija

Malta	Malta
Slovak Republic	Slovākija
Latvia	Latvija
Bulgaria	Bulgārija
Romania	Rumānija
Iceland	Islande
Norway	Norvēģija
Switzerland	Šveice
Montenegro	Mein kalne
Serbia	Serbija
FYR of Macedonia	BDR Maķedonija
Turkey	Turcija
Deaths per 1000 live births	Mirstība uz 1000 dzīvi dzimušiem bērniem
Average annual rate of decline (%)	Vidējais samazinājuma rādītājs gadā (%)
Source: Eurostat Statistics Database	Avots: "Eurostat" statistikas datu bāze

1.7.1. Suicide mortality rates, 2011

Source: Eurostat Statistics Database.

Suicide mortality rate, 2011	Pašņāvību izraisīta mirstība, 2011. g.
Women	Sievietes
Men	Vīrieši
Total	Kopā
Age-standardized rates per 100 000 population	Pēc vecuma standartizēti rādītāji uz 100 000 iedzīvotājiem
Cyprus	Kipra
Greece	Grieķija
Malta	Malta
Italy	Itālija
Spain	Spānija
United Kingdom	Apvienotā Karaliste
Portugal	Portugāle
Netherlands	Nīderlande
Bulgaria	Bulgārija
Slovak Republic	Slovākija
Denmark	Dānija
Luxembourg	Luksemburga
Germany	Vācija
Sweden	Zviedrija
Ireland	Īrija
Romania	Rumānija
EU28	ES28
Czech Republic	Čehija
Austria	Austrija
Poland	Polija
Estonia	Igaunija
Croatia	Horvātija
France	Francija
Finland	Somija
Belgium	Beļģija
Latvia	Latvija
Slovenia	Slovēnija
Hungary	Ungārija

Lithuania	Lietuva
FYR of Macedonia	BDR Maķedonija
Iceland	Islande
Norway	Norvēģija
Switzerland	Šveice
Source: Eurostat Statistics Database	Avots: "Eurostat" statistikas datu bāze

Sector	Tobacco use	Physical inactivity	Harmful use of alcohol	Unhealthy diet	Other (eg environment)
Health	✓	✓	✓	✓	✓
Education	✓	✓	✓	✓	
Finance	✓	✓	✓	✓	✓
Urban planning		✓	✓	✓	✓
Agriculture	✓		✓	✓	
Industry		✓	✓	✓	✓
Transport	✓	✓			✓
Environment		✓		✓	✓
Housing	✓	✓			
Justice/Security	✓	✓	✓		
Energy		✓			✓
Social/Welfare	✓	✓	✓	✓	✓
Sports	✓	✓	✓	✓	
Communication	✓	✓	✓	✓	✓
Legislature	✓	✓	✓	✓	✓
Trade	✓	✓	✓	✓	✓

Nozare	Tabakas lietošana	Fiziskas aktivitātes	Alkohola kaitīga lietošana	Neveselīgs uzturs	Citi (piemēram, vide)
Veselība					
Izglītība					
Finanses					
Pilsētplānošana					
Lauksaimniecība					
Rūpniecība					
Transports					
Vides aizsardzība					
Nodrošinājums ar dzīvojamo platību					
Tieslietas/Drošība					
Sociālā aizsardzība/Labklājība					
Sports					
Komunikācija					
Likumdošana					
Tirdzniecība					

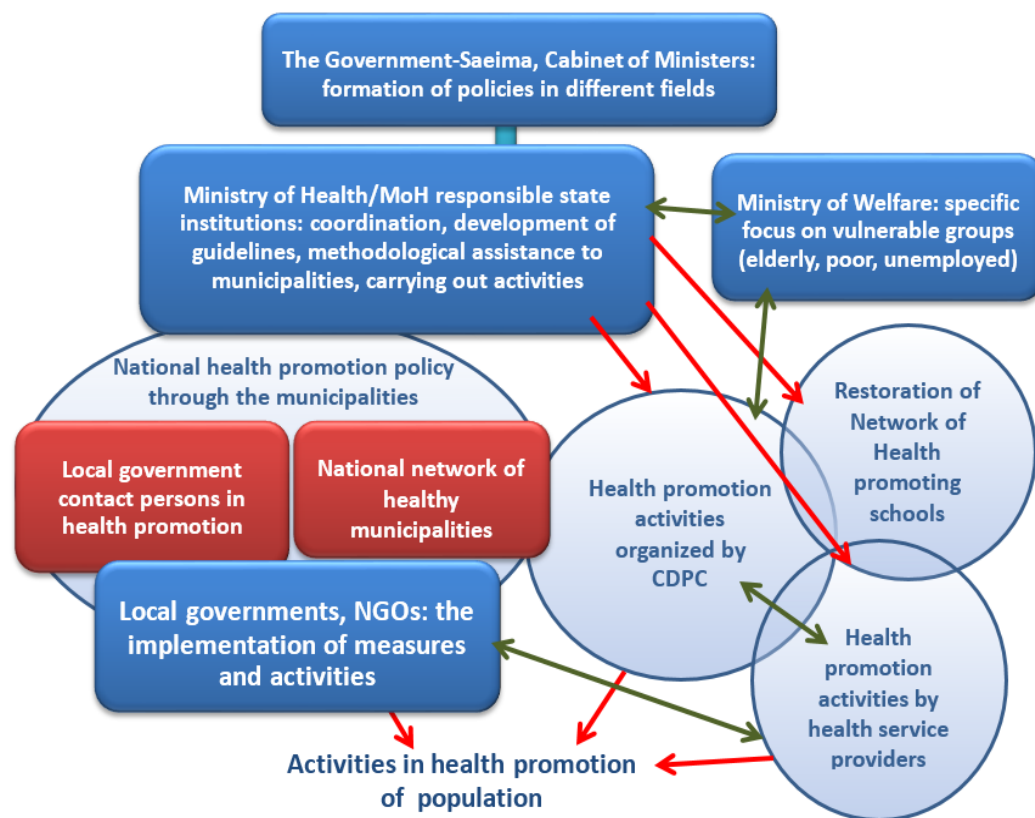

Table 2: Mortality changes in North Karelia (per 100 000) among men aged 35 to 64 years

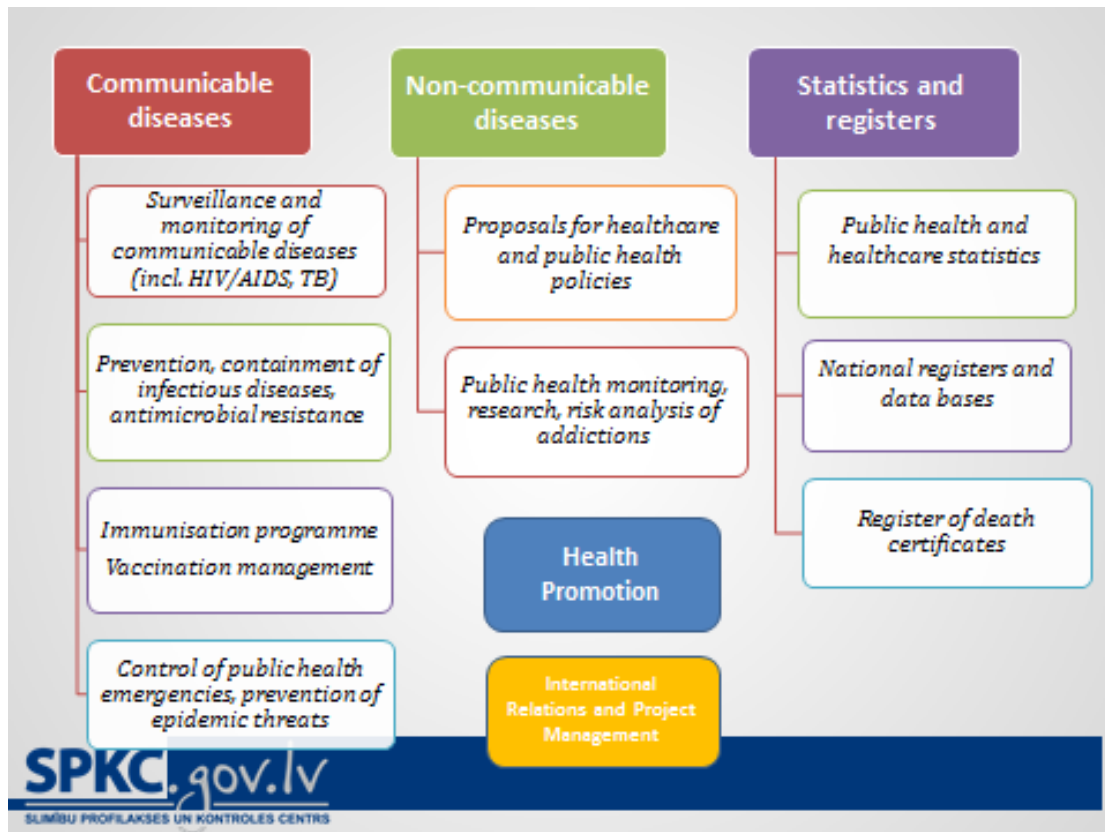
	1969-1971	2006	Change
All causes	1 509	572	-62%
All cardiovascular	855	182	-79%
Coronary heart disease	672	103	-85%
All cancers	271	96	-65%
Lung cancers	147	30	-80%

2. tabula: Mirstības rādītāju izmaiņas Ziemeļkarēlijā (uz 100 000 iedzīvotājiem) 35 līdz 64 gadus vecu vīriešu vidū

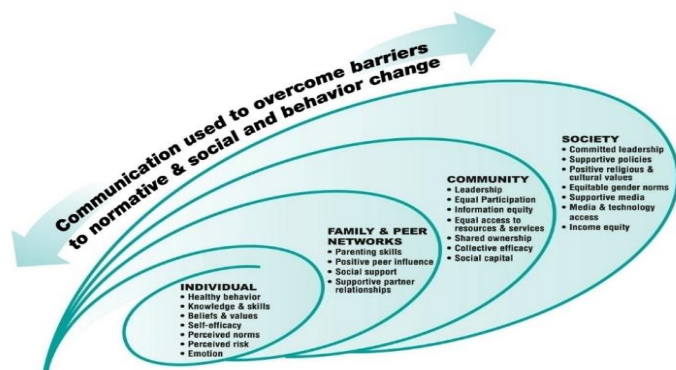
	1969. – 1971. g.	2006. g.	Izmaiņas
Visi cēloņi			
Visi ar SAS saistīti cēloņi			
Koronārā sirds slimība			
Visas ļaundabīgās onkoloģiskās slimības			
Plaušu vēzis			

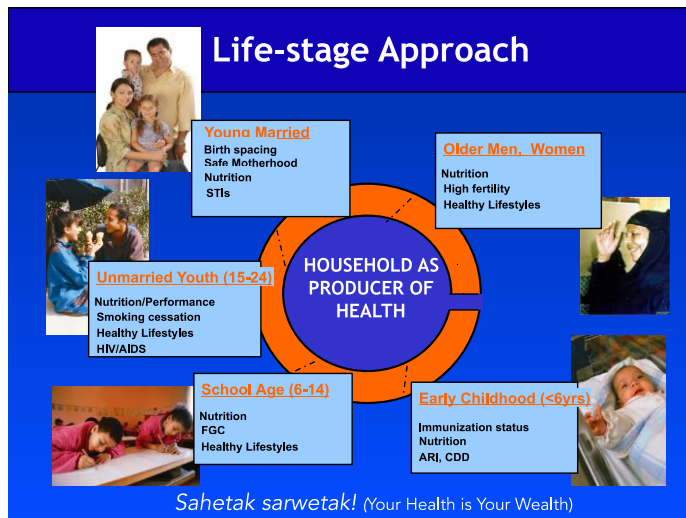
The Government-Saeima, Cabinet of Ministers: formation of policies in different fields	Valdība-Saeima, Ministru kabinets: politikas nostādņu veidošana dažādās jomās
Ministry of Health/MoH responsible state institutions: coordination, development of guidelines, methodological assistance to municipalities, carrying out activities	Veselības ministrija/VM atbildīgās valsts iestādes: koordinācija, vadlīniju izstrāde, metodoloģiskā palīdzība pašvaldībām, aktivitāšu īstenošana
Ministry of Welfare: specific focus on vulnerable groups (elderly, poor, unemployed)	Labklājības ministrija: pievērš īpašu uzmanību neaizsargātajām grupām (gados vecāki, nabadzīgi cilvēki, bezdarbnieki)
National health promotion policy through the municipalities	Valsts veselības veicināšanas politika ar pašvaldību starpniecību
Local government contact persons in health promotion	Pašvaldību kontaktpersonas veselības veicināšanas jomā
National network of healthy municipalities	Nacionālais veselīgo pašvaldību tīkls
Local governments, NGOs: the implementation of measures and activities	Pašvaldības, NVO: pasākumu un aktivitāšu īstenošana
Health promotion activities organized by CDPC	SPKC organizētās veselības veicināšanas aktivitātes
Restoration of network of health promoting schools	Veselību veicinošu skolu tīkla atjaunošana
Health promotion activities by health service providers	Veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju īstenotās veselības veicināšanas aktivitātes
Activities in health promotion of population	Aktivitātes iedzīvotāju veselības veicināšanai

Infekcijas slimības	Neinfekcijas slimības	Statistika un reģistri
Infekcijas slimību (t.sk. HIV/AIDS, TB) uzraudzība un monitorings	Veselības aprūpes un sabiedrības veselības politikas nostādņu priekšlikumi	Sabiedrības veselības un veselības aprūpes statistika
Profilakse, infekcijas slimību ierobežošana, antibakteriālā rezistence	Sabiedrības veselības monitorings, pētniecība, atkarību riska analīze	Valsts reģistri un datu bāzes
Imunizācijas programma, vakcinācijas pārvaldība	Veselības veicināšana	Miršanas apliecību reģistrs
Sabiedrības veselības ārkārtas situāciju kontrole, epidēmijas draudu novēršana	Starptautiskās attiecības un projektu vadība	

Communication used to overcome barriers to normative and social and behavior change	Komunikācija, ko izmanto normatīvu un sociālu, kā arī uzvedības izmaiņu barjeru pārvarēšanai
<p>INDIVIDUAL</p> <ul style="list-style-type: none"> • Healthy behavior • Knowledge and skills • Beliefs and values • Self-efficacy • Perceived norms • Perceived risk • Emotion 	<p>INDIVIDUĀLA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veselīgi paradumi • Zināšanas un prasmes • Uzskati un vērtības • Pašefektivitāte • Subjektīvās normas • Subjektīvais risks • Emocijas
<p>FAMILY AND PEER NETWORK</p> <ul style="list-style-type: none"> • Parenting skills • Positive peer influences • Social support • Supportive partner relationships 	<p>ĢIMENES UN VIENAUDŽU TĪKLS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bērnu audzināšanas un aprūpes prasmes • Pozitīva vienaudžu ietekme • Sociālais atbalsts • Atbalstošas partnerattiecības
<p>COMMUNITY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leadership • Equal participation • Information equity • Equal access to resources and services • Shared ownership • Collective efficacy • Social capital 	<p>KOPIENA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Līderība • Vienlīdzīga līdzdalība • Informācijas vienlīdzība • Vienlīdzīga piekļuve resursiem un pakalpojumiem • Kopīga atbildība • Kolektīvā efektivitāte • Sociālais kapitāls
<p>SOCIETY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Committed leadership • Supportive policies • Positive religious and cultural values • Equitable gender norms • Supportive media • Media and technology access • Income equity 	<p>SABIEDRĪBA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mērķtiecīga līderība • Atbalstošas politikas nostādnes • Pozitīvas reliģiskās un kultūras vērtības • Vienlīdzīgas dzimumu normas • Atbalstoši plašsaziņas līdzekļi • Piekļuve plašsaziņas līdzekļiem un tehnoloģijām • Ienākumu vienlīdzība

Life-stage approach	Uz dzīves posmiem balstīta pieeja
Young married Birth spacing Safe motherhood Nutrition STIs	Jauni, precējušies cilvēki Grūtniecības plānošana Mātes aizsardzība Uzturs STS
Unmarried youth (15-24) Nutrition/Performance Smoking cessation Healthy lifestyles HIV/AIDS	Neprecējušies jaunieši (15-24) Uzturs/sekmes Smēķēšanas pārtraukšana Veselīgs dzīvesveids HIV/AIDS
School Age (6-14) Nutrition FGC Healthy Lifestyles	Skolas vecums (6-14) Uzturs Sieviešu dzimumorgānu griešana (FGC) Veselīgs dzīvesveids
Older Men, Women Nutrition High Fertility Healthy Lifestyles	Vecāka gadagājuma vīrieši, sievietes Uzturs Augsta fertilitāte Veselīgs dzīvesveids
Early Childhood (<6 yrs) Immunization status Nutrition ARI, CDD	Agrīnā bērnība (līdz 6 gadu vecumam) Imunizācijas stāvoklis Uzturs Akūtas respiratorās infekcijas (ARI)/diarejas slimību kontrole (CDD)
Your Health is Your Wealth	Tava veselība ir tava bagātība

THEORY	TEORIJA
PARTICIPATION	LĪDZDALĪBA
CAPACITY	KAPACITĀTE
Inquire	Priekšizpēte
Design Strategy	Stratēģijas izstrāde
Create & Test	Izstrāde un pārbaudes
Mobilize & Monitor	Mobilizācija un monitorings
Evaluate & Evolve	Izvērtēšana un pilnveide